

Meede:

Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine

Õiguslik alus

- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1305/2013](#), artikli 19 lõike 1 punkt a alapunkt iii.

Põhjendus

Statistikaamet käsitleb põllumajandusliku majapidamisena neid majapidamisi, mis kasutavad vähemalt 1 ha põllumajandusmaad või kus toodetakse põllumajandussaadusi peamiselt müügiks. Selliste põllumajanduslike majapidamiste arv on vähenenud aastatel 2005-2010 29%. 2005. aastal oli põllumajanduslike majapidamisi 27 747 ja 2010. aastal 19 613.

Põllumajanduslikest majapidamistest oli äriregistris 2011. aasta 1. jaanuari seisuga registreeritud 16 364 põllumajandus-, jahindus- ja metsamajandusettevõtet, sh füüsilisest isikust ettevõtjaid 12 307 (75%), juriidilisi isikuid 3 769, mittetulundusühistuid 285 ja sihtasutusi 3.

Lisaks iga-aastasele põllumajanduslike majapidamiste statistilisele vaatlusele viiakse üle kahe aasta läbi ka majapidamiste struktuuri uuringuid, kus andmete kogumise objektiks on nõ professionaalsed ettevõtjad. Ettevõtjaid, kes põhilise osa oma sissetulekust said põllumajanduslikust tootmisest on ligi 7600 (2010.a). Nendest ligi 56% ehk 4238 ettevõtja aastane müügitulu oli vahemikus 4000–16 000 eurot. FADN andmebaasi alusel on Eestis põllumajandustootjaid 8074 (2012.a). Nendest kolmandik ehk 2639 ettevõtjat on aastase müügituluga vahemikus 4000 – 16 000 eurot.

Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskuse poolt 2011. aastal läbiviidud uuringu kohaselt on mahepõllumajanduslik tootmine võrreldes tavatootmisega vähem efektiivsem, millest on põhjendatud investeringute teostamisel mahepõllumajanduslikku toomisviisi omavate tootjate eelistamine.

Põllumajandustootjate konkurentsivõime üheks näitajaks on põllumajandustoodete isevarustatuse tase. Konkurentsivõimeline tööstusharu on jätkusuutlikult võimeline omandama ja säilitama turuosa nii kodumaisel kui rahvusvahelisel turul. Statistikaameti andmete kohaselt oli Eestis linnuliha isevarustatuse tase 59% (2011.a), munadel 67% (2011.a), köögiviljal 67% (2012.a), puuviljal ja marjadel 10% (2012.a) ning meel 75% (2012.a). Lisaks ei toodeta Eestis arvestatavas koguses müügiks küülikuliha.

Mitmekesise põllumajandusettevõtete struktuuri säilitamise seisukohast on oluline, et ka väiksemahuline põllumajandustootmine säiliks. 2012. aasta FADN andmete alusel moodustavad väiksemad tootjad müügituluga 4000–16 000 eurot sektori ettevõtet arvust 33%, müügitulu ja kogutoodang osakaal vastavalt 5% ja 3%. Kuigi viimaste aastate FADN andmed näitavad väiksemate ettevõtjate tulemuste paranemist, on tootlikkuse näitajad väiksematel ettevõtjatel oluliselt madalamad võrreldes suuremate ettevõtjatega. Selleks,

et parandada väiksemate ettevõtjate tulemuslikkust, on välja töötatud eraldi toetus väiksematele põllumajandusega tegelevatele ettevõtjatele.

Eesmärk

Meetme üldeesmärk on aidata kaasa mitmekesise põllumajandusettevõtete struktuuri säilimisele.

Spetsiifilised eesmärgid:

- Väikeste põllumajandusettevõtete põhivara moderniseerimine.
- Väikeste põllumajandusettevõtete majandusliku toimimise parandamine.

Toetatavad tegevused

Ettevõtja peab äriplaanis ära näitama toetusega kavandatavad tegevused. Vähemalt 50% toetusest tuleb kasutada materiaalsesse varasse tehtavaks investeeringuks, mis aitab põllumajandusettevõtte arendamisele ning konkurentsivõime parandamisele. Toetatav on ka kasutatud masinate ja seadmete ostmine. Kasutatud masin või seade peab olema toodetud vähem kui viis aastat tagasi.

Toetuse saajad

Põllumajandusega tegelev ettevõtja, kelle müügitulu omatoodetud põllumajandussaadustest või nende töötlemisel saadud toodetest ületab 50% kogu müügitulust.

Nõuded toetuse saajale

- Ettevõtja põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on taotlemisele vahetult eelnenud kahest majandusaastast vähemalt ühel olnud vahemikus 4 000–16 000 eurot.
- Ettevõtja on põllumajandusliku tootmisega tegelenud vähemalt kaks aastat.
- Ettevõtja põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu ei ole kummalgi taotlemisele vahetult eelnenud kahest majandusaastast ületanud 16 000€.
- Ettevõtja esitab äriplaani. Äriplaani rakendamine peab algama kuue kuu jooksul alates toetuse andmist käsitleva otsuse kuupäevast.
- Ettevõtja peab tõestama majanduslikku jätkusuutlikkust järgneval viiel aastal, sh:
 - hiljemalt toetuse taotlemisele järgneva teise aasta lõpuks:
 - peab müügitulu omatoodetud põllumajandussaadustest või nende töötlemisel saadud toodete müügist olema suurenenud vähemalt 10% ;
 - peab müügitulu omatoodetud põllumajandussaadustest või nende töötlemisel saadud toodetest ületama 50% kogu müügitulust;

Taotluste hindamine

Eelkõige eelistatakse järgmist:

- taotleja ei ole Eesti maaelu arengukava (MAK) 2007-2013 meetme 1.4 „Põllumajandusettevõtete ajakohastamine“ raames investeeringutoetust saanud;

- taotleja põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu osakaal kogumüügitulust on suurem;
- toetust kasutatakse mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustatud ettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks;
- toetust kasutatakse aianduse, seenekasvatuse, mesinduse, linnukasvatuse või küülikukasvatuse valdkondade arendamiseks;
- taotleja taotleb toetust kõrgema omaosaluse määraga.

Toetuse määr ja suurus

Maksimaalne toetussumma põllumajandusettevõtte kohta perioodi jooksul on 15 000 eurot, mida makstakse minimaalselt kahes osas. Toetuse esimese osa suurus ei ületa 75% taotletavast toetustest. Toetuse teise osa maksmine sõltub esimese osa nõuetekohasest kasutamisest.

Toetussumma määramisel peetakse silmas, et see ei ületaks 80% äriplaanis näidatud toetatavate tegevuste abikõlbuliku kulu maksumusest.

Rakendamise piirkond

- Eesti maapiirkond

Seirenäitajad ja sihttasemed

Indikaatori liik	Indikaator	Sihttasemed
Väljundnäitaja	Toetust saanud projektide arv	1700
	Tehtud investeeringute maht (mln €)	30 000 000
	Avaliku sektori kulud kokku (mln €)	25 000 000